
بو طیقای شناختی

پیت استاک ول

ترجمه محمد با گلشن

سرشناسه	: استاکهولم، پیتر، Peter Stockholm
عنوان و نام پدیدآور	: هبوطیقای شناختی / پیتر استاکهولم، ترجمه: محمدرضا گلشنی.
مشخصات نشر	: تهران: نشر علمی، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	: ۳۰۳ ص.
شابک	: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۴۰۴ - ۲۶۴ - ۵
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیا
یادداشت	: Cognitive Poetics An Introduction, 2002
یادداشت	: عنوان اصلی:
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۳۴۳ - ۳۴۶.
یادداشت	: نمایه.
موضوع	: فن شعر
موضوع	: حافظه در ادبیات
شناسه افزوده	: گلشنی، محمدرضا، مترجم
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۹۳ ب ۹۵ / P۱۶۵
رده‌بندی دیوینی	: ۴۱۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۵۰۶۱۹۵

خیابان سرپ - محل: بزرگ دانشگاه تهران
شماره: ۶۶۴۶۰۶۶۷

بوطیقای شناخت
پیتر استاکوس
ترجمه محمدرضا گلش

چاپ اول: ۱۳۹۳

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

لیتوگرافی: کوثر

چاپ: رامین

صحافی: حقیقت

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۴۰۴-۲۶۴۰۵

مرکز پخش: خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین - شهدای ژاندارمری - پلاک ۱۰۳
تلفن تماس جهت دریافت کتاب در منزل یا محل کار: ۶۶۴۶۲۰۷۲ - ۶۶۴۶۰۵۱۱-۱۲

یادداشت ناشر

با تلاش و استواری نسل‌های پی‌درپی زبان‌شناسان ایران، آنچه در آن در باب دانشی نوپا و وارداتی در علوم انسانی به‌کشورمان راه یافته بود، اکنون به علمی بومی و در خدمت زبان فارسی و زبان‌های ایران قرار گرفته است. امروز دیگر بر تمامی متخصصان که به نوعی با مطالعه‌ی زبان سروکار دارند، آشکار شده است که آگاهی از ابزارهای علمی چنین مطالعاتی، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر به حساب می‌آید. انتشارات علمی با بیش از صد و پنجاه سال فعالیت در ساحت فرهنگ و نشر برای انتشار مجموعه‌ی وسیع از آثار برجسته‌ترین متخصصان این مرز و بوم به‌ویژه در حوزه مطالعات ادبی فارسی، افتخار دارد مجموعه‌ی تازه‌ی خود را با نام «نگین‌های زبان‌شناسی» در اختیار تازه‌آشنایان با زبان‌شناسی و نیز متخصصان این حوزه قرار دهد.

این مجموعه، شامل ترجمه و تالیف نوشته‌هایی است که به همت یاران «علمی» در اختیار علاقمندان قرار خواهد گرفت.

محمدعلی علمی

فهرست مطالب

۱۵	۱/ مقدمه
۳۱	۲/ نماها و زمینه‌ها
۳۱	پیش درآمد
۳۲	روابط با مفاهیم نقد ادبی
۳۳	و زمینه
۳۸	توجه
۴۲	نظریه‌ها
۴۲	تحلیل بوطیقای شناختی
۴۹	واکاوی‌ها
۵۱	بیشتر بخوانید
۵۳	۳/ پیش‌نمونه‌ها و روش
۵۳	پیش درآمد
۵۳	روابط با مفاهیم نقد ادبی
۵۵	پیش‌نمونه‌ها
۵۹	مقوله‌ها
۶۱	مدل‌های شناختی
۶۴	بررسی
۶۵	تحلیل بوطیقای شناختی
۷۳	واکاوی‌ها
۷۵	بیشتر بخوانید
۷۷	۴/ اشاره‌ی شناختی
۷۷	پیش درآمد
۷۸	روابط با مفاهیم نقد ادبی
	اشاره
۸۶	نظریه‌ی جابه‌جایی اشاره
۹۱	بررسی
۹۲	تحلیل بوطیقای شناختی
۱۰۱	واکاوی‌ها

۱۰۵	بیشتر بخوانید
۱۰۷	۵/ دستور شناختی
۱۰۷	پیش درآمد
۱۰۷	روابط با مفاهیم نقد ادبی
۱۰۹	پیش‌نمونی سبک‌شناختی
۱۱۴	زنجیره‌های کنش
۱۱۸	بررسی
۱۱۹	تحلیل بوطیقای شناختی
۱۲۵	واکاوی‌ها
۱۲۸	نقد ادبی شرکت‌کننده
۱۳۳	بیشتر بخوانید
۱۳۵	۱۶/ پانچورها و عواردها
۱۳۵	پیش درآمد
۱۳۶	روابط با مفاهیم نقد ادبی
۱۳۷	وابستگی مفهومی
۱۴۰	طرح‌واره‌های ادبی
۱۴۴	بررسی
۱۴۶	تحلیل بوطیقای شناختی
۱۵۵	واکاوی‌ها
۱۵۷	بیشتر بخوانید
۱۵۹	۷/ جهان‌های گفتمانی و فضاهای ذهنی
۱۵۹	پیش درآمد
۱۵۹	روابط با مفاهیم نقد ادبی
۱۶۱	جهان‌های ممکن و جهان‌های گفتمانی
۱۶۱	فضاهای ذهنی
۱۶۶	بررسی
۱۷۱	تحلیل بوطیقای شناختی
۱۷۷	واکاوی‌ها
۱۷۹	بیشتر بخوانید

۱۸۱	۸/ استعاره‌ی مفهومی
۱۸۱	پیش درآمد
۱۸۲	روابط با مفاهیم نقد ادبی
۱۸۲	استعاره در نقش برهمنه‌ی
۱۸۶	استعاره‌های مفهومی
۱۹۰	بسی
۱۹۱	تحلیل بوطیقای شناختی
۲۰۱	واکاوی‌ها
۲۰۵	بیشتر بخوانید
۲۰۷	۹/ ادبیات - حکایت
۲۰۷	پیش درآمد
۲۰۷	روابط با مفاهیم نقد ادبی
۲۰۹	معنی و کلان‌ساختار
۲۱۱	حکایت و فراق‌کنی
۲۱۶	بررسی
۲۱۷	تحلیل بوطیقای شناختی
۲۲۵	واکاوی‌ها
۲۲۷	بیشتر بخوانید
۲۲۹	۱۰/ جهان‌های متنی
۲۲۹	پیش درآمد
۲۲۹	روابط با مفاهیم نقد ادبی
۲۳۰	جهان‌های متنی و شرکت‌کننده‌ها
۲۳۰	زیرجهان‌ها
۲۳۰	بررسی
۲۴۱	تحلیل بوطیقای شناختی
۲۵۱	واکاوی‌ها
۲۵۳	بیشتر بخوانید
۲۵۵	۱۱/ درک ادبیات
۲۵۵	پیش درآمد

۲۵۵	روابط با مفاهیم نقد ادبی
۲۵۷	تجربه‌ی روایت‌های ادبی
۲۶۰	درک روایت
۲۶۴	بررسی
۲۶۵	تحلیل بوطیقای شناختی
۲۷۳	واکاوی‌ها
۲۷۵	بیشتر بخوانید
۲۷۷	۱۲/ کلام آخر
۲۷۷	مرور
۲۸۰	بافت
۲۸۲	همان
۲۸۴	ایدئولوژی
۲۸۶	عاطفه
۲۸۸	تخیل
۲۹۰	شروع بوطیقای شناختی
۲۹۱	ارجاع
۲۹۱	متون ضروری در بوطیقای شناختی
۲۹۵	نمایه

مقدمه مترجم

کتاب پیش رو در واقع در نقش مقدمه‌ای بر یکی از جدیدترین نحله‌های نقد ادبی ظاهر شده است. این نحله‌ی جدید که مختصاتی بین‌رشته‌ای دارد، بوطیقای شناختی نامیده می‌شود. نویسنده برای اعمال هر یک از زیرشاخه‌های این شیوه بر متون ادبی، یکی از آثار ادبی مبتأ مشهور در ادبیات انگلیسی را انتخاب کرده است. از همین جا مهمترین مشکل فوری این ترجمه رخ می‌نماید. برخی از این آثار تا به حال بارها به زبان فارسی ترجمه شده‌اند. برخی تا به حال رنگ ترجمه‌ی فارسی را به خود ندیده‌اند. اگر بنا بر این بود که برای آثار ترجمه‌شده از ترجمه‌های موجود استفاده شود مشکل این‌جا بود که معیاری برای انتخاب بهترین ترجمه وجود نداشت. اگر بنا داشتیم ترجمه‌های نو از آن‌ها ارائه دهیم ممکن بود به خاطر شباهت‌های تصویر مآلوف خواننده از اثر، آنان را بیشتر پس بزد تا جلب کند. مشکل دیگر این‌جا بود که نقد ارائه‌شده بر روی اثر به زبان انگلیسی را، به خصوص در مورد پاراگراف‌های نخستین (با عنوان مثال بخش دستور شناختی)، اصلاً نمی‌شد بر ترجمه‌های موجود در بازار پیش برد. دلیل آن هم اینکه این ترجمه‌ها بیشتر صبه‌ی ادبی دارند و سلیقه‌ی صائب و زریتم در آن‌ها شدت مشهود است. از طرفی نمی‌توانستیم بیش از اندازه نیز روی این موضوع تأکید کنیم که مخاطبین این کتاب لاجرم باید آشنایی معتابیهی با زبان و ادبیات انگلیسی داشته باشند. در آخر مجبور بودم تا دست به انتخاب بزنم و این شد که تصمیم گرفتم تمام آثار را ختم این ترجمه کنم. از آنجایی که به طور پیش‌فرض مخاطب این کتاب را خواننده‌ی صورت فارسی دانستم نظر داشتم سعی کردم در ترجمه‌ی آثار تا جایی که ممکن بود متن را به نحوی بازنویس کنم تا پس‌نقد کتاب بر تن آن بنشیند (البته حدّ یقف این تلاش، حیثیت محتوایی متن بود و به هیچ وجه نگرانی‌ای از جانب عدم وثوق، خواننده را تهدید نمی‌کند). این تلاش البته می‌توانست یک ابداع ادبی به همراه داشته باشد و آن این بود که در پارهای اوقات ترجمه، مانند موارد مشابه، به نظر خطّ ادبی به دل مخاطب ننشیند که لا بُدّ منها. البته به خوانندگان عزیز که به زبان انگلیسی آشنایی دارند توصیه‌ی اکید دارم متن انگلیسی آثار را که در کنار متن اصلی فراهم آمده حتماً به صورت مقایسه‌ای مطالعه نمایند.

با تمام این اوصاف از تمام دوستان خواننده‌ی دقیق تمناً دارم نقد و ایرادات وارد بر کتاب را حتماً به این حقیر هدیه نمایند که "نه هر که دو بال غاز به دوش بست فرشته تواند بود". در پایان لازم می‌دانم از کسانی که در طی این راه نفسشان همواره قرین من

بود و هرگاه خستگی بر من چیره می‌شد فریاد رسم بودند قدردانی کنم. نخست استاد بزرگوarm آقای دکتر کورش صفوی که این فقره اصلاً به پیشنهاد و معاضدت ایشان جان گرفت و کامل شد. دلگرمی‌های ایشان را چون دمی مسیحایی می‌دانم که هر بار این کار رو به فسرده‌گی رفت آن را جانی تازه داد. در مرحله بعد از مادر و پدرم که همیشه یار بودند و برادر عزیزم امیرحسین گلشنی که در مراحل طولانی بازنویسی و نمونه خوانی با من شب‌بیداری‌ها را تحمل کرد متشکرم. از تلاش‌های جناب آقای مهندس رضا صمدی و دکتر هاشم صادقی که متن را با تمام مشکلاتی که داشتند مطالعه کردند و ایرادات‌شان را صمیمانه به من هدیه کردند ممنونم. زحمات دوست عزیزم آقای دکتر علی عظیمی هم در غل متن و کار موجب مزید امتنان این کمترین است. در نهایت از زحمات و شکیبایی محترم علمی و خصوصاً جناب مهندس علی علمی سپاس‌گزاری می‌نمایم.

و آخر دعوانا ان الحمد لله رب العلمین

محمد رضا گلشنی

فروردین ۹۳